Ч. 76 (13.621). Львів, пятниця 23. березня 1934. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр. Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед великим страйком в Америці.

ВАШИНГТОН, 21. 3. ПАТ. Влада старається за всяку ціну не допустити до наповідженого страйку самоходових робітників. Рузвельт заявив, що задля забезпечення спокою скористає з даних йому уповноважень. Колінс, предсідник американської федерації праці, заявив, що дістав депешу від през. Рузвельта з домаганням відложити страйк до 22. ц. м. Працедавці з фабрики Джонсона вислали делегацію до Вашингтону, яку Рузвельт прийме 21. ц. м. Тимчасом робітники мають приступити до федерації праці або до синдикатів, створених поодинокими промисловими товариствами. 18.000 робітників фабрики Шевролета заповілося за страйком.

ВАШИНГТОН. 21. 3. ПАТ. Інтервенція Рузвельта в справі конфлікту між працедавцями і робітниками у самоходовому промислі та на залізницях дала негайний результат. Голова американської федерації праці Ґрен дав телеграфічні інструкції Колінсові, щоби старався відложити страйк до дня 22. ц. м. Дирекції залізничих товариств приняли пропозицію Рузвельта щодо продовження теперішньої умови в залізницях.

ЛЬОНДОН, 21. 3. ПАТ. Вибух страйку робітників самоходового промислу, визначений на сьогодні, відложено тому, що завтра відбудеться конференція Рузвельта з комітетом самоходових промисловців. Акція Рузвельта як посередника удасться тоді, коли зможе намовити промисловців, щоби признали американську федерацію праці.

Жиди і фашизм.

ВІДЕНЬ, 17. 3. (Аґорівст). В Австрії усі провідники соціялістичного руху О. Бавер, Ю. Дейч, Й. Шорш, Б. Кеніґ, К. Ґалиц, усі жиди й антифашисти. В Букарешті провідник соціялістів І. Мошкович теж жид і антифашист. Так є у Парижі, починаючи від провідника французького соціялізму Л. Блюма, також і В. Бах, Е. Кати, П. Зай, які є керманичами „Ліґа прав людини", усі вони жиди й антифашисти. І цікаве те, що виступають вони проти Італії, де жиди мають розмірно найбільше волі.

—о—

Довкола афери Ставіського.

ФІЛЬМА ЗРАДЖУЄ ТАЙНУ СМЕРТИ

ПАРИЖ, 21. III. ПАТ. Слідча парляментарна комісія для справи Ставіського висвітлювала в салі депутованих фільми, накручені 8. січня с. р. в Шамоні після самогубства Ставіського. Члени комісії прийшли до висновку, що треба дораз оглянути тіло Ставіського, щоб з'ясувати обставини, серед яких Ставіський згинув. Рана Ставіського виглядає так, якби походила від вистрілу з віддалі найменше одного метра. Також інші дані насувають низку сумнівів у тій справі. Наслідком того комісія звернулася до міністра справедливости з домаганням, щоби наказав нову автопсію тіла.

Преса стверджує, що на основі фільмової знимки Ставіський згинув від двох куль. Уплив крови з рота і носа свідчить, що смерть наступила не від пострілу в череп, тільки в легкі або в шлунок. Крім того фільмові знимки викавують деякі суперечности з поліційними рапортами. У звязку з тим слід пригадати, що в акті смерти Ставіського, виготовленім д-ром Жанеро, знаходиться тільки одно речення, що говорить про самогубство, а саме: „Сліди пороху по зволяють мені ствердити самогубство". Отже один з членів комісії звернув увагу, що це речення дописане додатково після зладження акту смерти.

В РОЗШУКАХ ЗА САМОХОДОМ.

ПАРИЖ, 21. III. ПАТ. Вчора переведено ревізію в willi Гарфункля у Версайю, де засеквестровано м. і. самохід. Ревізія стоїть у звязку з підозріннями в справі вбивства Пренса.

ПАРИЖ, 21. III. ПАТ. Директор гіпічного клюбу Трібу, переслуханий слідчим суддею, потвердив зізнання своєї жінки в справі самоходів. Трібу заявив, що вони були щбито в ремонті, коли вбито Пренса. На думку свідка вони не могли находитися тоді в Діжон.

СТАВІСЬКИЙ ОПІКУНОМ БЕЗРОБІТНИХ.

ПАРИЖ, 21. III. ПАТ. На засіданні парляментарної комісії для розгляду афери Ставіського б. державний підсекретар Гюлен пояснював зносини, які вязали його зі Ставіським. Він сказав, що познайомився з ошуканцем в міністерстві війни в 1933 р. за посередництвом пані Авріль і ген. де Фурту. Опісля зустрівся за посередництвом п-і Авріль у Кафе де Парі. Присутній був теж міністер Франсуа Альбер. Стріча мала на меті розглянути деякі пропозиції Ставіського в справі поборювання безробіття, однак не довела до конкретних успіхів. Гюлен боронився перед замітом, начеб зносився з Романіно, Дюбарі та іншими спільниками Ставіського.

ДОСЛІДЖУЮТЬ ЧЕКИ.

ПАРИЖ, 21. III. ПАТ. Судова слідча комісія звеліла знавцям розслідити чеки Ставіського, м. і. чек, означений нотаткою: „А. Тарді".

АРЕШТУВАННЯ СВІДКА.

Дансерка, яка перед кількома днями зізнавала в справі вбивства судді Пренса, наче би підслухала в готелі розмову її товариша з незнаним мужчиною, заявила тепер, що її зізнання було видумкою. За введення в блуд слідчої влади її арештовано.

Величезна шпигунська афера у Франції.

Франція має нову сенсацію. В Парижі арештовано французького полковника Дюмулена, кавалера почесної леґії й редактора тижневика „Армія і демократія" у звязку з викриттям великої шпигунської організації, що покривала своєю сіткою Францію, В. Британію й Зл. Держави. Пол. Дюмулен дав шпигунській організації багато таємних викладів у воєнній школі. Підозрівають, що шпигуни доставили одній сусідній державі докладний плян мобілізації паризької ... Крім полк. Дюмулена арештовано 5 інших осіб, м. ін. високого урядовця міністерства війни інж. Обріга його жінку, натуралізованого у Франції румуна Райха та румунську дентистку Давідовіч.

Є це найбільша шпигунська афера, яку коли-небудь викрили, як кажуть у колах, що ведуть слідство. Афера обіймає досі 250 осіб, з чого 180 находиться у слідчій вязниці.

ПАРИЖ, 21. 3. ПАТ. Поліція арештувала хеміка Обрі в його мешканні. При ревізії знайдено 60.000 фр. готівкою, акції вартости 20.000 фр. та документи, якими цікавилася прокураторія. Лябораторію хеміка опечатано.

—о—

Політичний процес у Білгороді.

БІЛГОРОД, 17. 3. (Аґорівст). Перед ... трибуналом Оборони держави відбувся процес проти чотирьох хорватських ... ляв. Вони обвинувачені за те, що належать до бойового товариства „Усташ", якого ціль здобути самостійність Хорватії.

ШЕВЧЕНКО

у Варшаві і в Галичині.

Дивна розбіжність поглядів на вартість культу Шевченка — у Варшаві та в Галичині.

Львів, 21. березня 1934.

Рік-річно українська громада у Варшаві, як усі по світі розсіяні українські кольонії, святкувала Шевченкові роковини. Однак у цьому році тамошнє Шевченківське свято було справді величаве та й характером своїм дещо ріжнилося від подібних свят із поперед. років. Була про це у нас хронікарська згадка, яку дозволимо собі пригадати і дещо доповнити, у звязку з рефлексіями, які з цього приводу виринають.

Отож відбулась у Варшаві академія в честь Тараса Шевченка у великій салі міської ради. Прегарна саля, призначена на ок. 600 осіб, була так ущерть виповнена, така сила людей стояла у переходах, позаду крісел і на бальконах, що присутніх рахували на поверх 1000 осіб. У перших рядах видно було: міністра освіти Вацлава Єнджеєвіча, віцеміністра освіти Перацького, ген. Кордіяна-Заморського, президента м. Варшави Косцялковського, начальника національного відділу м-ства внутр. справ Сухенка, нач. відділу освітньої політики з МВР і ОП. Кавалковського, директора ПАТ-а Обарського, чільних представників польського наукового світа, врешті відомі у Варшаві постаті з дипломатичного корпусу і т. д. Невідомо, чи організатори свята, Український Науковий Інститут у Варшаві, сподівалися такого напливу гостей, але приготовили свято теж дбайливіше, ніж шороку, спровадили позамісцеві мистецькі сили та поставили академію на високому артистичному рівні. Все це вкупі склалося на те, що Шевченківське свято у Варшаві стало замітною подією не лише внутрішньо-українського життя. Колиж ще й широку, кільканадцятирядкову звістку про неї подав ПАТ і що звістку

повторила вся польська преса, те свято — зумисне чи мимохіть, слушно чи неслушно — прибрало гейби півофіціяльний характер. У всякому разі кермуючі і відповідальні діячі польського політичного і культурного світа, зокрема керманичі польської національної та шкільної політики, віддали прилюдно честь генієві українського духа.

Це ділося 11. березня в столиці польської Республики, а в сім днів потім директор державної бережанської гімназії забороняє українським школярям іти на місцевий прилюдний Шевченківський концерт, якого програма заздалегідь подана до відома адміністраційній владі і нею затверджена та якого організаторами й виконавцями — здебільша українські педагогічні сили та взагалі культурницькі діячі. Може хтось зауважити, що це цілком вимковий випадок, який мусить бути без решти записаний на рахунок того над-ревного директора, якогось п. Ольшевського, який не найшовся на своєму місці. Однак — на превеликий жаль — це далеко не одиночний випадок. За життя нещасний український поет і після смерти не перестав бути предметом спору, який тріває по нинішній день: Чи він сам і його „Кобзар“ „благонадійний“ чи „протидержавний“?!

Недавно попали ми на замітку, що у вересні 1919 року прокуратура у Станиславові сконфіскувала у календарі Українського Педагогічного Т-ва вірш „Учітеся, брати мої“. Це була перша польська конфіската Шевченкової творчости. Останні дві конфіскати датуються з 1932 року: тоді сконфісковано два видання „Кобзаря“, обидва за деякі місця з „Гайдамаків“, — до речі: поеми, яка з усіх Шевченкових перша діждалася польського (дуже гарного) перекладу (Совінського — нині та книжечка вичерпана). Але й поза „Гайдамаками“ є вічні клопоти з „Кобзарем“: нпр. при уладжуванні Шевченківських концертів завжди ще треба адміністраційним чинникам (головно на провінції) предкладати повний текст співаних та деклямованих Шевченкових віршів, бо сама фірма автора не вистачає. По нинішній день трапляються теж випадки, що на Шевченківських вечорах по читальнях „Просвіти“ ревний представник влади з місця протестує проти деклямації поеми, яка видається йому підозріла своєю тенденцією! Про становище Міської Ради м. Львова до найбільшого українського національного поета, якого роля в історії не лише літератури, але й цілого українського національного відродження зовсім виймкова, — ми вже свого часу писали: істнує у Львові вулиця ім. Шевченка, — на периферії міста, кількасот метрів довга, така вузька, що тротуар можливий лише по одному боці... Зголосили були перед війною українські радні внесок поставити памятник на скверї перед будинком Наукового Т-ва ім. Шевченка, на вул. Чарнецького, оподалік від центру, щоби декого не „колов у вічі“. Але той внесок з місця був відкинений. Ми дуже цікаві, як поставиться нині до того внеску Міська Рада, колиб його відновили українські радні, даючи одночасно запоруку, що українське громадянство підтримає те діло масовими грошевими датками!...

Але порушена тут справа має ще один, засадничий момент: відносини між верхівкою державної влади та її низовими органами. Знаємо, що в системі централізованої адміністрації далеко лекше проводити одностайну лінію політики. У такій системі вправді завжди відчувається переріст бюрократії, а проте істнує в ній тісна службова залежність і всі внутрішні розпорядки мають за собою силу екзекутиви. Тому саме у централістичній державній системі яскраво вражають всякі відхилення поведінки нижчих органів влади від поведінки їх зверхників. Зацитований на вступі приклад: як міністр і віцеміністр освіти стоячки вислухують „Заповіту“, а директор гімназії грозить учням, що викине їх зі школи за участь у Шевченківському вечорі, — той приклад є безумовно дивоглядом, який для звичайних смертників є цілком незрозумілий.

Може би дійсно у 120-ліття народин Тараса Шевченка прийшов перелім у поглядах на творчість Поета не тільки у польській урядовій верхівці, але й у низах польського шкільного та адміністраційного апарату на землях, на яких культ Шевченка істнує стихійно від кількадесяти літ?! Може би дійсно не робити вимків із „Кобзаря“, не цензурувати рядків і слів і — зліквідувати бодай цей один дивогляд: на Шевченківському фронті.

З українського життя в Ч. С. Р.

СВЯТО ШЕВЧЕНКА У БРАТИСЛАВІ.

Т-во „Просвіта“ при співучасти Союзу Українських Студентів з Підкарпаття й української кольонії у Братиславі уладило Шевченківське свято 10. III. На святі виступили з промовами в мові чеській проф. д-р Ф. Тіхи („Шевченко і Кирило-Метод. Братство“) і доц. О. І. Бочковський („Шевченко — поет визвольної боротьби“) і в мові українській інж. Л. Мосендз. Студ. Петровський деклямував власний вірш. Бувш. член Української Республ. Капелі і член Слов. Народн. Театру п. Н. Кузьмин виступив зі сольовим співом (три числа з супроводом фортепяну п. Сметани). Під дириг. п. А. Бачинського тричі виступив хор підкарпатських студентів. Свято відбулося в Зеркальовій салі примаціяльної палати, де Наполеон підписав був т. зв. „пресбурський мир“. Братиславська українська кольонія, як і численні земляки з найближчих околиць словацької столиці, взяли численну участь у цім святі. На салі було чимало словацьких і чеських гостей.

Перший промовець д-р Ф. Тіхи, відомий чеський приятель українського народу та перекладач Лесі Українки, ознайомив присутніх зі словянською ідеольогією кирило-методіївців. Свою промову він закінчив побажанням чехословацького взаємного зближення в дусі словянських ідеалів автора „Кобзаря“.

Доц. О. Бочковський схарактеризував Шевченка як поета не лише національного, але заразом і всесловянського та універсального значіння. Життя й літературна спадщина цього українського „басніка народніго одбоє“ — є запорукою непереможности визвольних змагань українського народу.

Д-р Л. Мосендз в українській промові схарактеризував Шевченка як людину сильного характеру й непереможного безкомпромісового борця за свободу народу. Треба, щоб для нащадків поет був школою характеру, особливо у нашу сучасну безхребетну добу.

СВЯТО МАСАРИКА У БРАТИСЛАВІ.

Дня 4. III. т-во „Просвіта“ уладило свято в честь 84. уродин президента ЧСР Т. Г. Масарика. З рефератом виступив д-р К. Бугун. По рефераті вислано президентові привітальну телеграму.

РЕФЕРАТ ДОЦ. БОЧКОВСЬКОГО.

Дня 11. III т-во „Просвіта“ у Братиславі у своїй домівці в У. М. С. А. уладило реферат доц. О. І. Бочковського на тему: „Проблема національної консолідації та Національний Конгрес“. На рефераті за малим виключенням були присутні майже всі українці м. Братислави. Референт зумів захопити всю без виїмки авдиторію.

СВЯТО ШЕВЧЕНКА В ЛІТОМЕРЖИЦЯХ.

Відділ Українського Всепроф. Робітн. Союзу в Терезині улаштував Шевченківське свято 4. III. в Літомержицях. Голова відділу І. Перець оповідав про життя і працю Шевченка, а член відділу Сидорович прочитав реферат на тему „Т. Шевченко — співець самостійної України“. На програму ще склалися деклямації п. Панькова. Присутні на початку відспівали гимн, а закінчили свято „Заповітом“. На святі були крім членів місцевої української кольонії ще й гості — представники філії Української Громади в Ліберці. По святочній частині зборів представник Української Громади п. О. Ганкевич зробив реферат на тему: „Наша справа в минулім і сучаснім“, а п. М. Севчук реферував на теми загально організаційні.

(У. Г.)

Активність харбінців.

З культурного і політичного життя нашої кольонії в Манджу-Го.

При „Українській Національній Громаді“ в Харбіні заснували нещодавно „Українське Т-во Прихильників літератури, науки і мистецтва“, у скороченні УТПЛІНАМИС. Основоположники вибрали день „22. січня“, як день оснування і тим ясно зазначили ідеольогічні позиції нового товариства. Перше „суаре“ влаштувало воно 17. лютого. У програму ввійшли: 1) програмове слово п. Андрущенка, 2) реферат д-ра Мілька „Наша українська діяльність“ і музикально-вокальна частина зі співом і деклямаціями, а відтак танці.

Незалежно від цього почався в „Просвіті“ курс українознавства. П. Р. Барилович читає лекції про „ґеографію України“, п. І. Світ, редактор „Манджурського Вістника“ лекції на тему: „Українські кольоніяльні землі“. При цій нагоді згадаємо, що той-же п. Світ почав друкувати в „Мандж. Вістнику“ (ч. 4.) фейлетони в російській мові п. н. „Український Далекий Схід“, які є виїмками з великої української праці автора. Цю працю — як зазначує п. Світ — п. н. „Проблема Зеленої України“ викінчує він уже і незабаром віддасть до друку. Завважимо, що досі поза брошурою проф. Шимоновича і розкиненими по журналах і газетах статтями не появилась ніяка поважніша праця про Зелений Клин і про ті багаті події, що їх пережив він у недавні революційні роки. Підписаний мав вістку від одного діяльного там галичанина, що таку працю мав готову, але перед памятним хабарівським процесом українців забрали йому цю працю чекісти.

Повертаючи до курсу українознавства „Просвіти“ зазначимо, що згадані лекції це тільки початок цілого циклю викладів. Його програма: 1) українська мова, 2) українська література, 3) історія України, 4) ґеографія України.

Діяльні теж є жінки і студенти. Одним із цікавіших рефератів „Жіночого Гуртка“ був відчит п. Уляни Данильченко „За природне право жінки“.

Обмірковують харбінські діячі теж справу українського національного шкільництва. Йде про те, щоби не повторити старих помилок, що так болючо проявились в колишній українській гімназії в Харбіні. Пропонують відчинення горольської школи при помочі місцевої влати і Громадського Колледжу на взразок кращих західноевропейських та американських шкіл з практичним наставленням.

Велику бурю серед української кольонії в Харбіні, особливо серед студентства, викликав виступ комуніствуючого професора на правничому факультеті харбінського університету Устрялова. На одній зі своїх університетських лекцій говорив він на тему „Російська революція і прилучення України“. В тій лекції сказав він між ін.: „З уваги на сильний спротив українців, яких є до 38 міліонів, інспірований Німеччиною, радянський уряд мусів перемінити РСФСР у СССР. Це показалося не кепським дипльоматичним підступом (тріком), бо вдалось більшим цим шляхом обєднати Україну з Росією“. В дальшому заявив „професор“, що ніякої України нема, а є тільки „адін русскій народ“ і т. д. „Мандж. Вістник“ пишучи про те, висказує надію, що уряд Манджу-Го мабуть швидко звільнить проф. Устрялова з університету з уваги на те, що є він звичайним комуністичним агентом. Щоправда його „пролетарський світогляд“ не спиняє його власницьких інстинктів: він вибудував собі прекрасний, люксусовий двоповерховий дім.

Культурно уділяється українська харбінська кольонія теж в імпрезах міжнаціонального клюбу „Прометей“, який проявляє живу діяльність.

З політичних подій слід згадати занотовану вже в „Ділі“ організовану участь українців у демонстрації проти радянської управи манджурської залізниці. Наші земляки демонстрували рівночасно проти нахабної, нелюдської і московсько-шовіністичної поведінки більшовиків на Україні, що виразно підкреслено у відозвах, що закликували до участи в демонстрації. Також з нагоди коронації цісаря Манджу-Ті-Го (що означає Мандж. Імперія) Пуї відбули українці торжественну академію, в якій прилучили свій голос вдоволення до хору привітальних голосів манджурців, китайців, японців та інших народів.

З правдивим вдоволенням мусимо підкреслити факт консолідації всього українського елементу в Харбіні, що дає спромогу обєднати довкола недавно поверненого українцям „Національного Дому“.

На фронті внутрішньої позички „Р. Ш.“

КАЛУШИНА.

Виконуючи доручення Головної Управи, Кружок „Рідної Школи“ ім. І. Франка в Калуші на свому засіданні в дні 13. лютого ц. р., вислухавши реферату голови дир. Степана Загаєвича, рішив повести інтенсивну акцію за стягнення внутрішньої позички „Р. Ш.“. В тій ціли після дискусії над способом переведення в життя цієї акції, вибрано повітовий комітет допомоги „Р. Ш.“, зложений з таких осіб: дир. Степан Загаєвич, дир. Петро Мигович, д-р Іван Сохацький, дир. Микола Дозорський, Іван Коріль та Олександер Капко. На засіданні цього комітету уложено докладний плян акції та виготовлено прелімінар позички, на основі якого треба ствердити, що Калущина повинна дати найменше 7.000 зол. позички.

До дня 10. березня ц. р. канцелярія Кружка дістала заяви і доказн частинних, а то й уплат від таких установ та осіб: Повітовий Союз Кооператив у Калуші заявлено зол. 250, вплачено зол. 50; Українбанк у Калуші заявл. з. 250 впл. з. 50; Народній Дім у Калуші заявл. з. 100, впл. з. 25; Повітова Торговельна Спілка в Калуші заявл. з. 50, впл. з. 50; Філія Т-ва „Відродження“ в Калуші заявл. з. 25, впл. з. 25; кооператива „Віра“ у Красній заявл. з. 25, впл. з. 5; парохіяльний уряд у Ляізіному заявл. з. 25 впл. з. 5; читальня „Просвіти“ в Рівні заявл. з. 25 впл. з. 5; кооператива „Добробут“ в Ясенові заявл. з. 25, впл. з. 5; парохіяльний уряд в Угринові Середнім заявл. зол. 25, кооператива „В єдности сила“ Угринів Стар. заявл. з. 25; кооп. „Нове Життя“ у Грабівці заявл. з. 25, впл. з. 5. По зол. 25 заявили та частинно вплатили вже десятки громадян. В акції позички в повіті беруть участь також інкасенти філії „Просвіти“, що є управнені реалізувати заяви.

ЩИРЕЧЧИНА.

Районова конференція Кружків „Рідної Школи“ у Щирці відбулася дня 25. 2. Приявних було 44 делегатів із 8 місцевостей (Піски, Ілів, Острів, Щирець, Попеляни, Гуменець, Никонковичі, Ястрібки). Від Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“ був як делеґат А. Домбровський. Нараду відкрив голова щирецького Кружка д-р Мандзик. З черги делеґат виголосив основний реферат, підчеркуючи в ньому напрямні виховання в рідношкільних умовах та причини здовження „Рідної Школи“. В дискусії забирали голос: д-р Савчак, п. Тибінка, Кулик Михайло, Мандзюк Гринь та ін. Всі приявні признали потребу дати „Рідній Школі“ позичку та обіцяли свою співпрацю. Після того вибрали районову комісію, до котрої увійшли: д-р Савчак Б., Тибінка, Онишко Пилип зі Щирця, Гринь Мандзюк, Михайло Левандович з Пісок, Вареницький Іван, Ілків Михайло з Острова, Дорош Михайло з Попелян і Мандзикова Юлія з Гуменця, Кулик Михайло з Никонкович, Бутрин Іван і Грушовий Іван з Ястрібок. Крім того запрошено до співпраці в комісії голову щирецького Кружка д-ра Мандзика, з тим, що він перебере касієрство. Головою комісії вибрано д-ра Савчака, секретарем п. Микитку, кооптованого до комісії. По залагодженні справи позички вияснив ще делеґат вагу діточих садків та завізвав делегатів, щоб уже відтепер приготовляли для садків терен і матеріяльну основу.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Городеччина, ще так недавно запаморочена москвофільщиною, сьогодні, під впливом діяльности осіб та українських установ, змінила зовсім свій вид. Чималу заслугу має тут „Рідна Школа“, яка довгі роки удержувала в Городку свою школу. Не з медом їй поводилося. Ще всім у памяті, як завзято стояли за тією школою батьки, а головно дітвора. Коли школу розвязали, то діти вчилися навіть по полях, по пасовищі, у лісі. Цей дух ще лишився в Городку, хоч наразі школи нема. Але робить її службу діточа бібліотека та літом діточий садок.

Дня 1. березня уладив Пов. Кружок „Рідної Школи“ широку рідношкільну нараду для представників повіту. В салі філії „Просвіти“ зібралось поверх сотки щонайрухливішого й найсвідомішого сільського елементу. Наради відкрила голова городецького Кружка „Р. Ш.“ п-і Білякова, дружина посла. На нараді явився представник Головної Управи „Р. Ш.“ зі Львова, п. Лев Ясінчук, який виголосив одногодинний реферат. З черги виголосила п-і Білякова ясний і річевий реферат про діточі садки, п. ... займаючий реферат про діточі бібліотеки, а о. д-р Цегельський вказав на всякі джерела приходів „Рідної Школи“ та добрі й лихі сторінки у звязку з переведенням загальних рідношкільних збірок. Численній громаді селянського цвіту показалася в усій своїй розтяглости величава діяльність „Рідної Школи“ та все те, що треба зробити. Здавалося, що референти вичерпали весь предмет; а все таки Роман Кривко з Артищева, Михайло Дідик із Ставчан, Іван Островський із Бартатова та інші мали ще дещо цікавого сказати із їхньої життєвої практики. Впав селянський голос, що село радо дає на народні потреби, треба тільки підійти і взяти. Ось тут саме широке поле для місцевих діячів. Вони найкраще знають, коли до кого можна підійти з домаганням датку.

Відтак приняли збори однодушно резолюції, в яких висловлювалися дуже прихильно про плян позички „Рідній Школі“ й закликали громадянство своєї области піддержати ту справу. Дальше взивали резолюції організувати Кружки „Р. Ш.“, вести в них живу виховну діяльність головно при помочі діточих бібліотек і садків, діточих дописів та позашкільної освіти. Вкінці закликали резолюції до постійної моральної і матеріяльної підтримки „Рідної Школи“ та до зорганізування в Городку Повітового Союзу Кружків „Р. Ш.“, який обєднував би всі рідношкільні організації в повіті. По відспіванні національного гимну приявні розійшлися не тільки освідомлені, але й покріплені на дусі. Весь час нарад був приявний представник влади.

ГАЛИЧ.

Заходом Старшини Повітового Кружка „Рідної Школи“ в Галичі відбулася ширша нарада інтеліґенції міста Галича й околиці в Галичі дня 28. м. м. (при співучасти представників селянства). Темою нарад була позичка „Р. Школі“. Справу позички реферував голова Повітового Кружка „Р. Ш.“ дир. К. Попель; плян праці й акції в справі позички реферував І. Корчинський. Приявні вибрали комітет у складі: дир. К. Попель, о. парох Благий, о. кат. Чопей, д-р Шикета, д-р Яців, м-р Лада, І. Корчинський, Теоф. Янович, інсп. Терпиляк, п. Чопейова, міщанин Осип Попель, від Район. Молочарні д-р Водославський і дир. Березяк, від Кооп. Банку д-р Осип Янович, від Союзу Кооператив Гр. Шміґель, від селянства: Федь Мельничук, Ст. Лисак, Павло Городецький. Всі одноголосно ухвалили акцію позички підтримати якнайширіше, а сел. Павло Городецький із Семиковець заявив, що не буде села в повіті, яке не підписалоб хоча одної позички, бо село вже розуміє вагу „Р. Ш.“ під сучасну пору. Одночасно підписано перші заяви, а саме: Зар. Боднар 25 зол., зложив 25 зол.; Карло Попель декл. 25 зол., впл. 5 зол.; д-р В. Яців декл. 25 зол. впл. 5 зол.; І. Корчинський декл. 25 зол., впл. 5 зол.; селянин Осип Дутка з Комарова декл. 25 зол., впл. 5 зол. Разом вплачено 45 зол. Деклярували: д-р О. Меркун 25 зол., о. парох Благий 25 зол., о. кат. Чопей 25 зол., Березяк 25 зол. А. Терпиляк із Залукви 50 зол., д-р П. Радославський 25, урядовці Районової Молочарні 25, — разом 13 позичок на суму 325 зол.

СПИСОК управнених до участи в першому і другому льосуванні „ДІЛА“

Надіслана передплата за час до кінця червня ц. р.)

901. Евген Пелеснський, 902. Інж. Волод. Онишкевич. 903. Проф. Степан Скоробогатий. 904. Софія Дорошенко — всі зі Львова. З краю: 905. Василь Бараник, 906. о. Олекс. Болянський, 907. Наталія Бігус, 908 Софія Олесницька, 909. о. Яків Долгий, 910. Д-р Дмитро Ладика, 911. Д-р Волод. Безпалько, 912. Вікторія Лиса, 913. Петро Палійчук, 914. Микола Щирко, 915. Д-р Олекс. Олійник, 916. о. Мих. Плахта, 917. о. Юліян Левицький, 918. Д-р Олекс. Пелеснський, 919. Д-р Петро Гайдучок, 920. Д-р Іван Матіящек, 921. Катря Бундзякова, 922. Ірина Ольхова, 923. о. Михайло Телеп, 924. о Евген Усцький 925. Волод. Тимцюрак. 926. Денис Паєвський, 927. Евген Сумик.

(Решту зголошень подамо в чергових числах.)

ТЛУСТЕ.

У Тлустім відбулася дня 20. м. м. в домі „Українбанку“ рідношкільна нарада. Взяли в ній участь представники громад тлустецької округи й місцеві громадяни. Треба було розяснити справу позички „Рідній Школі“. Реферат виголосив адв. д-р І. Гумецький. По дискусії доручили приявні Старшині, щоби вона сама працювала за районову комісію. Головою вибрали д-ра Гумецького. Крім цього увійшли до районової комісії представники 12 сіл і 9 представників місцевих товариств (о. А. Навольський, д-р Василь Тригук, дир. В. Бадлюк дир. М. Сайовський, Степан Тимусь, Іванна Сасьова, Корнеля Николякова, Степан Довгополий, Богдан Гандзюк). Можна думати, що ця частина Заліщиччини свої обовязки супроти „Рідної Школи“ виконає добре.

СТАРА РОПА.

Кружок „Р. Ш.“ спросив на 3. березня представників церкви, українських установ, а також усіх свідомих і метких громадян. Перший забрав голос п. Іван Рудзінський та порушив справу внутрішньої позички для „Р. Ш.“. Дальше промовляв місцевий парох о. Мартинович Орест. Промовляли ще місцеві студенти про велике значіння діяльности „Р. Ш.“ на всіх ділянках культурного життя. До місцевої комісії позички увійшли представники всіх установ, як також і свідоміші громадяни нашого села. Зараз на місці підписали позичку такі громадяни: о. Мартинович 25, І. Рудзінський 25, Стефанія Шавалова 25, Онуфрій Каспаревич 25, Василь Пихунь 25; понад 100 громадян деклярували від 10 до 1 зол. Настрій зібраних був весь час піднеслий і всі щиро цікавилися ходом нарад.

Шляхи розвитку української музики.

(У відповідь п. Антонові Рудницькому).

В ч. 4—5. „Сиґналів“ (польський місячник) з дня 1. III. ц. р., яке в цілости присвячене українській культурі й мистецтву, є між іншими стаття Антона Рудницького про українську музику.

Зовсім природно, що при історичному перегляді можна за браком або незнанням відповідних матеріялів та при скупому місці ґазетної статті попасти тут і там у суперечність з дійсним станом річи. Та в статті А. Рудницького назбиралось стільки неточностей, що провідна лінія статті вийшла у своїй основі невірна. Зокрема „своєрідними“ вийшли характеристики померших і живучих композиторів та їх творчости, як і клясифікація мистецької вартости їх дорібку.

Рудницький зачинає свою статтю XIX віком, кажучи, що „артистична музика щойно тоді у нас зачинається“. Я дуже цікавий, до якої категорії зачислює Р. цілу нашу і світську і головно церковну музику в попередніх століттях, яка залишила свої памятники почавши від „уставу“ Київо-Печерської Лаври, через братські школи (найкраща в Луцьку в XVI. ст.) т. зв. „партесний спів“, музику, що її вчили в Могилянській Академії і т. п. А чейже музика тих часів, оперта на таких взірцях, як Бах і Палестріна, викликувала подив у чужинців-західноевропейців та була взірцем для сходу й півдня Европи, який тоді радо побирав у нас науку музичного мистецтва. Та музика дала нам Бортнянського і його сучасників. Про цей період нашої музики не згадано у статті ні словом і цим відразу рішено в нашу некористь дуже важливе питання, а саме: чи ми є стара, культурна нація на полі музичного мистецтва, чи доробкевичі недавнього минулого? Хоча яка молода наша історія музики, та все таки вже нині дає вона нам надто багато доказів, що ми таки стара, культурна нація на музичному полі. А коли так, то підхід до характеристики кожного творця і доби, коли він діяв, мусить бути не виключно під кутом сучасних дотичному композиторові здобутків деінде, але в першу чергу під кутом питання: чи і як виповнив дотичний композитор призначене йому місце в загальному шляху еволюційного розвитку нашого музичного мистецтва.

А. Рудницький зачинає нашу музику аж до-Лисенківським періодом, з яким розправився коротко. З галицьких композиторів згадав тільки Вербицького, Лавріського, Матюка й

Воробкевича (порядок подаю за Рудницьким), про яких, як про дилетантів, каже, що їх спадщина обмежується до „кількох, чи кільканаяти пісень та хорів, страшенно наївних навіть для часів, у яких повстали“, і тому вищезгаданим ледви чи належиться „почесна назва композиторів“. Про оперети, співогри, увертюри (названі їх автором Вербицьким „симфоніями“) не згадано ні словом! А тимчасом я сам можу кожночасно представити п. Р-ому до вгляду ось які більші твори з цієї доби: Воробкевич: „Ольга“, мельодрама на струнну орх. і флет, „Каспер Румпельмаер“, оперетка, стр. орх. і флет. Вербицький: співогри: „Заручення на помацки“, „Вдовичка“, „Сила любови“ (остання на малу орх.) та одну із десятьох „симфоній“ (в дійсности увертюр). Багато літератури з цієї доби найде п. Р. в архівах Муз. Т-ва ім. Лисенка і Спів. Т-ва „Боян“. Праці про цю добу писали: д-р Б. Кудрик, д-р З. Лисько, д-р С. Людкевич. Останній переінструментовував деякі симфонії Вербицького, їх виконувано і твори ті викликали повне пошани здивування в тутешній і чужинецькій пресі. Крім цього наші наймолодші музикознавці, які пильно слідкують за нашою давнішою музикою і мають уже деякий призбираний матеріял, думаю, що не відмовилиб п. Р-му своїх інформацій, якщо би він до них звернувся. Та найважніше, що пропустив п. Р., це згадка про ролю цих перших композиторів у добі відродження західної вітки українського народу, після півтора-вікової павзи (і в музиці).

Про до-Лисенківський період на Великій Україні не згадаю ні словечком. Дарма, що „Запорожець за Дунаєм“ Артемовського-Гулака, так прекрасно оборонений д-ром З. Лиськом, б. лектором Високого Пед. Інституту у Празі, від закиду плягіяту Моцартового „Увелення зі Сераю“, „Катерина“ Аркаса та „Вечерниці“ Ніщинського ще й нині не сходять зі сцени наших театрів і роблять дальше свою просвітно-популяризаторську роботу.

Микола Лисенко — це для п. Рудницького „талант менше ніж середній“, себто ніякий. Лисенка „неслушно й непотрібно винесено на педестал“, охрещено найменням „найбільшого музика і творця“. На думку п. Р-го, „технічна досконалість (роз. Лисенка!) не дає підстав до цього титулу“.

Можна не любити творів Лисенка, можна не виконувати їх, можна ставитись дуже критично до цілої творчости Лисенка, чи до її поодиноких ділянок, але нікому **не вільно** скидати з педесталу людину, яку на цей педестал поставила **нація** — не за „технічну досконалість“, але за повну посвяти й самовідречення працю усього життя, виконану серед найнесприятливіших для нації обставин, за труд, який **у свій час** був для нації спасенним у наслідках не тільки на полі її музичного мистецтва, але й на інших, не менше важних ділянках її психофізичного життя.

Маю враження, що й найбільший ворог нашого народу зпоміж чужинців не важиасяб висказатись про Лисенка **так**, як це зробив п. Р. А не забуваймо, що стаття п. Р. появилась у чужому органі і була призначена для інформування чужинців — про нас!

У після-Лисенківській (чи може Лисенківській?) добі поставив п. Р. на спільну дошку творчости „кількісно дуже зникаючої і якісно на менше дилетантської“ (так!): Стеценка, Степового, Леонтовича, Січинського й О. Нижанківського. Вимок робить Р. тільки для „кількох хорів“ Стеценка та для „направду досконалих обрібок народніх пісень“ Леонтовича. Так „скромно“ схарактеризував Р-ий Стеценка, того нашого може найприроднішого контрапунктиста, поминаючи повною мовчанкою його співогри „Про що тирса шелестіла“, „Гайдамаки“ й ін., та Леонтовича, того **генія** хоральної мініятури, якого твори (у виконанні Республиканської Капелі під проводом О. Кошиця) викликували безмежне захоплення і щирий подив найповажніших критиків усього світу.

Про нашого першого на західних землях музика-професіоналя Дениса Січинського (кантати, нескінчена опера „Роксоляна“), як і про О. Нижанківського, — ні слова більше. Філярета Колессу, як гармонізатора народніх пісень („Вулиця“) та головне, як европейської міри музичного вченого-етнографа, дальше: А. Вахнянина (опера „Купало“, виставлена перед кількома роками у харківській держ. опері), Г. Топольницького, того може найоригінальнішого західно-українського композитора, — не згадано взагалі, навіть про те, що такі були. Нема також Ярослава Лопатинського, хоч він написав попри пісні й хори дві опери („Еней на мандрівці“ й „Казка скал“), оперету і його твори вийшли у виданні віденського „Autoren-Verband-у“.

Усіх, про яких дотепер згадав п. Рудницький, уняв він в одну спільну добу „нефаховости й дилетантизму“, яка на його думку тягнеться „аж майже до вибуху світової війни“. Трохи дальше каже п. Р., що на початку XX. ст. появляються у нас музики, які творять нову епоху, тому, що мають уже фахову муз. освіту. Але рівночасно з цим каже, що С. Людкевич, який має фахову освіту (Р. вичислює, у кого й де і навіть приписує Людкевичеві студії у пок. М. Солтиса, якого учнем Л-а не можна рахувати, бо мав у нього тільки **одну** лекцію!), не зважаючи на свої фахові студії, не належить до групи фахівців, тільки стоїть „на переломі між обома епохами“. Отже чи знати: є Людкевич „фахівець“, чи ні? Та це не важно! Лисенко у п. Рудницького також — і то без „переходовости“ — зачислений між дилетантів, хоча скінчив консерваторію в Лайпціґу... Людкевича, цього „найстаршого віком і світоглядом з живучої ґенерації українських композиторів“, що має „досить богату інвенцію і наклін до сильних драматичних засобів у висловлюванні своїх думок“... „характеризує **цілковите неопанування декотрих важних ділянок творчости**“. Покищо нема у нас хочби приблизного спису творів Людкевича. Не говорю вже про видані твори, яких при наших нотно-видавничих обставинах буде напевне не більше половини того, що Людкевич написав. Та заки на основі такого спису можна буде **провірити** правильність погляду п. Рудницького на творчість С. Людкевича, можна тимчасом ствердити, що напр. Шопенові навіть цілковите неопанування не тільки „декотрих важних“ ділянок, але буквально майже всіх, з винятком **одного-одинісінького фортепяну**, не перешкодило в тому, що весь світ зачисляє його до **геніїв** на полі музичного мистецтва. З творів Людкевича згадав п. Р. тільки „Кавказ“.

Доц. д-р Нестор Нижанківський.

(Докінч. буде.)

Табор інтернованих у Енцерсдорф ім Тале.

(Причинки до нашої талергофської трагедії.)

(Докінчення.)

Цілий час бігав коло мене якийсь старий чоловік з хитро веселим усміхом, пильно прислухувався всьому і видно було, що хоче мені щось розказати. Коли я скінчив з мужчинами і мав іти до жіночого відділу, я звернувся ще до нього і попросив, щоби він мені про себе розказав, а він тільки на це ждав і почав:

Федько Бойко, літ 75 зі села Бобрівки, бучацького повіту. Маленького росту, скулений та ще здоровий і кремезний, похилив голову, перехилився на кріслі та почав розказувати:

...вигнали нас усіх на середину села та казали всім нам там розложитися. Ми перебули там цілий тиждень. Москалі дуже стріляли на наше село, а все тільки на один кінець і тому нам у середині села нічого не грозило. Трохи було нам тісно та якось бідували.

При кінці тижня мене скортіло подивитися до моєї хати, що лежить таки на самому кінці села. Тільки днів там не був, як не подивитися. Перейшов щасливо аж до самої хати, отвираю двері, — Боже мій — там наші жовніри. Я утішився ними, а вони мною. Це були самі мадяри, я їх нічого не розумів, а вони мене нічо. Посидів я собі з ними, поговорив та врешті став, щоби вибачайте за слово — вимочитися.

Встаю я, іду до дверей, а вони кричуть: „гальт“. Ну, як гальт то гальт, а коли я дуже зголоднів та руками показував, що хочу їсти, вони, дай їм Боже здоровля, дали кусник хліба.

Вечором прийшов якийсь старший. Жовніри з ним поговорили, а відтак почали мене ревідувати. Найшли файку, тютюн, капшук, ножик. Пан старший оглядів це все та вже мав пустити, як один із жовнірів сягнув рукою за черес, а там мій „знак“.

Я й забув вже за нього. А з тим знаком, то була така історія. Як були ще москалі в нашому селі, ходило кожного дня 5 козаків та складали від людей покладки. Люди мусіли давати, бо вони били.

Раз прийшов до мене якийсь їхній офіцир і зажадав покладків, я не хотів йому дати, тоді він підніс нагайку та грозив, що коли не дам, то вбє мене. А я йому кажу: „Пане мій, коли я вам не дам, то ви мене один набєте, коли я їм не дам, то їх чотирьох, чи пятьох „дубельт“ мене набють. Официр розсміявся і каже: „Я дам тобі такий „знак“, що як ті жовніри прийдуть, то не відбиратимуть більше від вас покладків.“ І дав мені таку карточку і написав щось на ній.

На другий день, коли прийшли козаки і я їм показав „знак“, вони оставили мене в спокою. Офіцир приходив знова, як довго були у нас москалі та відбирав покладки. Брав, бо без грошей, часом кинув щось на сіль, або тютюн, але се рідко бувало.

Прийшли наші, викинули москалів, я й забув за свій знак. Аж тепер найшли його“.

Старий сплюнув крізь зуби, зітхнув і додав спокійно: „А за цей знак я тепер уже третій рік білую. Пани не зрозуміли знаку та сказали, що я з москалями тримав. А я, пане мій, бодай тих москалів за мої покладки свята земля не носила, два роки в Талергофі пересидів, а тепер мене тут тримають. А все те за цей „знак“.

У жіночих відділах було вже більше руху і гамірніше. Народ тут менше цікавий і майже самі неписьменні. Перша була **Ксеня Корнило** з Миколаєва бобрецького повіту, що знала тільки, що в селі була читальня „Просвіти“, але чому її взяли до Талергофу, того не знала. **Пелягія Ковбасюк** з Волощини, підгаєцького повіту, неписьменна. **Ксеня Кутельницька** з Дітковець, брідського повіту, неписьменна. Вона одинока титулувала мене „господином“. **Софія Полейчук** з Гриньковець, заліщицького повіту, неписьменна. **Марія Гакало** з Молодова, часнівського повіту, неписьменна. **Матрона Коцур** з Поворозника, повіту Новий Санч, знала тільки, що була якась читальня, але яка, то не знає. **Марія Кузьма** з Лагодова, перемишлянського повіту, неписьменна. **Марія Гавриш** з Дунаєва, заліщицького повіту, неписьменна. **Евдокія Марушевська** також з Дунаєва, неписьменна. **Анна Тихович** з Лагодова, перемишлянського повіту, неписьменна. Знала тільки, що 16 господарів мали „крамницю Каковського“, а її чоловік, що читає і пише, за цю крамницю. Має малу, 3-літну хору на англійську хоробу, дитину. Побіч неї **Кароліна Нецкарж** з Гарачівки, перемишлянського повіту, римо-католичка, з нею дволітня дитина. **Анна Горбова** з Тернівець, перемиського повіту, неписьменна. **Софія Сагайдак** з Мишковець, тернопільського повіту, неписьменна. **Юлія Левицька** з Новосілок Косцюкових, заліщицького повіту, мешкала в Городку, а з нею троє дітей. **Пелягія Яворська** з Явори, турчанського повіту, неписьменна. Взяли мадяри людей зі села тай кудись вели, пішла і вона на це подивитися, а мадяри її „хап“ і поїхала з тими людьми до Талергофу. Ще були дві інтелігентні жінки, одна з них старенька, лежала на ліжку, видно хора і дуже ослаблена, побіч неї сиділа молодша жінка. Та, що сиділа, **Стефанія Шу-**

стер з Чернівець, православна, жінка книгаря субєкта в Чернівцях. З нею двоє дітей.

Я підійшов до хорої жінки. Хора піднесла з трудом голову і тихим голосом почала: Полина Свєнціцька, уроджена в 1850 р. в Буську з дому Кунинська, жінка народнього учителя в ..., що тепер є в Талергофі. Моїм братом є ..., рівно з Заланова. Маю одного сина і три доньки. Мій син, д-р Іларіон Свєнціцький, якого вивезли москалі. Одна донька замужна за учителем Чайковським, друга за о. Василем Чайковським, третя за о. Біласом. Мене вивезено з чоловіком до Талергофу, а потому з Талергофу відвезено мене до Міттенграбен, опісля до Зінендорфу, а тепер тут до Енцерсдорфу.

Я вислав негайно телеграму до Відня і ще того самого дня взяли панію Свєнціцьку до Оберголлябрум. Як вертав я з Енцерсдорфу вступив ще до неї. Вона лежала в чистій, ясній кімнаті, в чистім біллю під опікою сестер, що нею дуже совісно занялися.*)

*

І деж тут „подаї" українські денунціяції? Пересунулися перед нами галичани і буковинці, греко-католики, православні, а навіть римо-католики, інтелігенти і селяни, але самі свідомі українці, або цілком несвідомі бідні, темні люди. Один, одинокий москвофіл це старий Вергун з Городка.

Чи не пора було би скінчити з цими так нечесними і неправдивими лайками на українців?!

Лев Ганкевич.

*) Про всіх тих нещасливих Українська Національна Рада у Відні дістала від мене докладний звіт і оскільки могла зробила все, що було можливе. Напр. всі діти взяв до школи в Оберголлябрум. А Вергуном заопікувалися лікарі, але з яким вислідом — не знаю. Л. Г.

——o——

Позичка для Совітів.

БЕРЛІН, 17. 3. (Аґорієнт). Совіти дістали позичку: від Америки 500 міліонів долярів, і 30 міліонів від Швеції. Мабуть переговорюють у тій самій справі з Голяндією. Либонь іще ніколи капіталістичний світ не виявив більшої незрячости, як оцим своїм поступком.

Правда, Совіти одержали позичку не грішми, а крамом — машинами. З тієї позички їм сплатили ще й залеглости за давні старі машини.

Література на Україні на порозі нової пятилітки.

В парі з фізичним винищуванням українського народу йде не менш брутальне і також плянове продумане знищення української культури. Що не дасться знищити, вирішено, бодай, звести на рівень обласних реґіональних особливостей, які, очевидячки, менше загрожуватимуть „єдиній неділимій".

За доби вже мабуть майже забутої на Україні, НЕП-и, були різні більш-менше вільні літературні обєднання, була боротьба, змагання, конкуренція... Варто би пригадати хоч би незабутні памфлети Хвильового; плекання тематики моря і взагалі української експансії, чи, коли хто хоче, імперіялізму, наприклад Яновського; горячкове шукання і врешті-решт орієнтація кваліфікованіших одиниць на Европу, щоб зрозуміти, як українська література виходила вже на ширші обрії і яка вона вже тоді була далека від провінціялізму. Пятилітка, а з нею й цілий протиукраїнський курс Москви, наклали на українську літературу тяжкі пута, гордо подзвонювати якими можуть хіба лише такі Василі Бобинські та інші джури Постишева.

Згадаймо бодай деякі найголовніші колишні літературні обєднання. Після „самоліквідації" „Вапліте" (1928 р.) повстали були в 1929 році „Обєднання студій прол. літер. фронту", куди входили м. ін. Хвильовий, Тичина, О. Вишня, Г. Коцюба, Копиленко, М. Куліш, Яновський і інші; та т. зв. техномистецька ґрупа „А" при „Універ. Журналі", де були з колишніх ваплітовців Смолич, Слюсаренко, Йогансен.

Коли ґрупа „А" майже нічим себе не проявила, то „Пролітфронт" проіснував до початку 1931 року, будучи ввесь час на чолі передової української літератури. Навколо ухилів політфронтівців і велися ввесь час дебати. Ця орґанізація була немов тим стрільним щитом, на якому вправляли свої „полемічні" здібности всілякі офіційні писаки зпід крила Андрія Хвилі.

Варто би ще згадати орґанізацію „Авангард", яку створив був вічно неспокійний, невдоволений, страшенно амбітний В. Поліщук. (В одному зі своїх прецікавих памфлетів Хвильовий був його назвав „ахтанабілем сучасности"). Видавався „Бюлетень Авангарду", який нібито став був „трибуною оскаженілого дрібного буржуя, що сипав антирадянськими формулами і проповідував порноґрафію" (О. Ведміцький: „Літер. рух за доби соц. реконструкції", 1932 р., ст. 21). З порноґрафією у Поліщука раз таки би дійсно був гріх, але щоб систематично він її плекав, цього ми сказати не могли би. Орґанізація ця „самоліквідувалася" в 1929 р.

„Нова ґенерація", орґанізація „лівих" футуристів, дали крім психольоґічно цікавих річей М. Семенка та Ґео Шкурупія, ще такого, тепер мабуть найбільшого на В. Україні поета Бажана. Із рядів цих укаїнських „ліфовців" (у Росії є Леф — Левий фронт) вийшли і Влизько та Полторацький. В червні 1930 р. „Нова Ґенерація" оголосила була себе „Обєднанням" пролетарських письменників України" (ОППУ), але це за виразом Микитенка, „ліве шахрайство" не вдалося і орґанізація в 1931 р. „самоліквідувалася".

Безперечно найстаршою і найцікавішою літературною орґанізацією було обєднання селянських письменників „Плуг". Закладено цю орґанізацію ще 1922 р. Це обєднання, хоч і не мало у своїх рядах найсильніших індивідуальностей, всеж дало дуже помітний вклад в українську пожовтневу літературу. В „Плузі" у 1927 р. було понад 200 членів, 17 філій, близько 70 літґуртків та декілька сот студійців. „Орґанізація — як каже Ведміцький, — засмічувалась непевним елементом, до орґанізації протиснувся й глитай... повстала небезпека масової селянської орґанізації"... І далі поет Ведміцький, теж, до речі, колишній плужанин, продовжує: „Масовизм „Плугу", що ніс у собі політичну й культурну небезпеку, був засуджений" (постановою Політбюро ЦК КП(б)У). Чи свідомо поет тут пробалакався, що для радвлади масова селянська орґанізація, хоч би навіть такого вигляду як „Плуг", уявляє політичну й культурну небезпеку, чи ні — не знаємо. Але думаємо, що за цю балакучість йому дісталось. На зїзді в травні 1930 р. „Плуг" зблокувався був з літґрупою „Трактор", перед тим пройшовши належну „чистку" (1/4 членів виключили).

Напередодні загальної вселіквідації, тобто до дня 23. IV. 1932 р. „Плуг" мав понад 750 „призовників", але ця нова масовість політично вже не була шкідлива, бо з цих призовників було 400 комуністів і комсомольців та 600 „ударників". Дійсних членів в орґанізації напередодні ліквідації було 120 (80 відсот. комуністів).

З художньо замітнішої і не надто вже тенденційно-більшовицької продукції „Плугу" треба би згадати в першу черґу А. Головка „Бурян".

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 23. БЕРЕЗНЯ 1934.
(З конкурсу „Діла" під гаслом „Кожний може стати письменником.")

ТЕОДОР ЯСЕНЧУК.

Несамовита кватира.

Ні, тієї ночі не забуду ніколи!

Після довгої дороги у спеку липневого сонця, що на відкритому шляху серед безкраїх ланів жарило нас від самого ранку вогнем розтопленого золота, добили ми нарешті під вечір до села. Було нас товариства кільканацять, старшин і козаків, що поспішали на нові позиції.

Ах, дорогі читачі, я забув пояснити: діялося це тоді, коли наш край спливав гарячою кровю своїх дітей, що вже вибивалися з останніх сил і не знали, на котру сторону скоріш відсікатися. Отоді саме опинилися ми в цьому селі, що кривими вуличками тулилося по ярках і горбочках невеликої подільської кітловини.

Запорошені, виснажені і смертельно втомлені, коли добрели ми туди я по воєнному звичаю удався просто до команди. Там дали нам нові призначення. Всіх товаришів дороги приділили до своєї частини і зараз-же повели кудись вперед, а мене самісінького до іншої.

— Де тепер моя частина? — питаюсь дижурного старшину булави.

— Повинна вже бути у селі, але напевно не скажу, бо саме перегруповуємо фронт. Завтра рано розпитаєте, або, ще краще, зайдіть сюди ж уже.

— Кватири визначені? — цікавлюсь, більше задля військового порядку, як з дійсної потреби.

— Дежурний зареготався у голос.

— Кватиру, голубчику? Сьогодні в кожного ... кватира на кінці язика. Вибачте, може, самі побачили, що в селі діється.

— Та ще одно, — добавив на прощання, — вигоди й так нікому не буде, в нас строге поготівля!

На такі новини я був заздалегідь приготовлений. Ще наближаючись до села, ми запримітили на горбках сильні застави, а на дорогах спішні розїзди стеж, до двацяти шабель, і добре знали, що це означає у твердій воєнній мові. А в самому селі від війська аж кишить, одно велике муравлище козаків, підвод і коней, крізь яке годі було пробратися.

На дворі смеркало, коли я вийшов з військової канцелярії, та ще й дрібним дощем почало росити.

Шукай тут кватири! Повні хати, повні клуні, аби тільки яке дрантиве піддаша — повно під ним воящтва. Досить його і на возах під плахтами і під возами на жмінці соломи, позашивалися навіть в обороги і стирти, що довкола лиш ті чоботи сторчать парами із соломи та сіна. А де тільки кусок плота або вітка деревини — скрізь коні на привязи.

Про дах над головою в мене вже й думки не було. Йдучи навмання вулицею, заглядаю вже тільки за стиртами, чи не найдеться де місце на ще одну пару чобіт. Це була, здавалося, одинока надія.

Хтож тоді годен описати мою радість, коли я несподівано біля одної хати завважав більшу тишину! Ні вояків не видно, ні коней, ні підвод, стоїть собі спокійна і тиха серед клекітливого села, наче скалистий острів серед схвильованого океану. Очевидно, хтось із товариства мусів там уже й примісьтитися, мабуть старшина, бо хата нічого собі, чепурна і велика. Але натовпу ніякого нема, тож і місце найдеться на одного.

Крізь відхилені ворота заходжу на обійстя. Всюди огрядно й чисто, любо глянути, лиш якось напричуд тихо, аж моторошно. Ніде й живої душі, одного звуку не чути ні з хати ні зі стайні, навіть собаки, видно, нема, не лається на непрошеного гостя. Чоловік досить світа зійшов, а такого господарства ще таки не бачив. Буває, господар за ворота, то все замикає на десять засувок, ще й дротом колодку обмотає і таких тоді собак запустить, що медведицю роздеруть! А тут ворота відчинені, двері відчинені і нікого.

Але я помилився, бо саме в сінях щось заворушилося й на поріг вийшла стара жінка з горшком у руках.

— Добрий вечір, хазяйко! — здоровлю голосно, бо стара мабуть не запримітила мене.

— Я не хазяйка, — відворкнула, більш байдуже, ніж непривітно.

— А господарі дома?

— Ні, в полі.

— Як? Ще й досі в полі? Хібаж там і ночувати збіраються?

— От, певно забарились десь у дорозі, — пояснила старуха, полоскаючи горнець, потім виспала воду на двір і відійшла назад у світлицю, начеб мене й на світі не було. Але я вже зайшов до сіней.

— Чи є тут хто на кватирі?

— Ні.

— То переночувати можна?

— А, можна. Ось там.

— І стара зза порога господарської світлиці вказала рукою протилежні двері. Скупаж вона на слова, думаю собі, як аптикар на лікарські краплі, тож хоч як бажалося мені поговорити та проломити дивну тишину цієї хати, я вже не допитував нічого більше, а відчинив указані двері й увійшов до середини.

Я мимохіть задержався при порозі та глянув кругом. У сумерку підвечірнього світла, що вливалося знадвору крізь два великі вікна, лежала передімною простора світлиця, простора та порожна. Простий низький тапчан із дощок в одному куті, мисник біля порога з кількома тарілками на полицях та ще хіба оця погорблена піч, що стовбичила напроти тапчана — і більш нічо-

Божка роман „В степах“ П. Нетая трильогія „Калиновий міст“, Яковенка „Три елементи“, а також деякі твори Г. Орлівної та, може ще Гуменної. Останні формою, правда, ще надто примітивні, але згадуємо їх за їх порівняльно безсторонність.

В березні 1932 р. пленум ЦБ „Плугу“ ухвалив переіменувати організацію на „Всеукраїнське обєднання пролетарсько-колгоспних письменників — ВУОПКП“.

„Західня Україна“ була до 1927 р. секцією „Плугу“. Тепер це самостійна організація. Має до 30 членів, з яких більш знані: М. Ірчан, В. Бобинський, В. Гжицький, Д. Загул, М. Козоріз і інші. М. ін. в 1930 р. після чистки з цієї організації викинули Атаманюка.

Провідною організацією і найбільш політично благонадійною є ВУСПП (Всеукраїнська спілка прол. письм.). Ця організація творить основу ФОРПУ — Федерації обєднань радянських письм. України. Органами ВУСПП є „Червоний Шлях“, „Життя і Революція“ і „Літер. Газета“. Органом російської секції є „Красное Слово“, жидівської — „Проліт“, німецької — „Штурмшріт“. Є ще польська і болгарська секція. При цій нагоді варто пригадати, що „Пролітфронт“ мав теж жидівську секцію, де працювали Л. Квітко й Фельдман. На провінції ВУСПП має номінально такі свої органи (фактично, як ми побачимо нижче, вони не виходять): „Металеві Дні“ в Одесі, „Стапелі“ в Миколаєві, і „Зоря“ в Дніпропетровському.

В Донбасі є організація російських письменників „Забой“. В 1931 році вона була зукраїнізована і стала філією ВУСПП.

ВУСПП на 1. листопада 1931 р. зробила генеральний призов до 2000 нових „ударників“. „Забой“ також придбав яких 400 нових „письменників“, яких розділив на 30 підгуртків, де вони — як інформує нас „Забой“ — вчаться писати. Треба очевидячки розуміти це дослівно — себто наразі нові „письменники“... ліквідують свою неписьменність.

Під кермою ЦК ЛКСМУ находиться спілка комсомольських письменників „Молодняк“. Основне ядро молодняківців у Харкові творили П. Усенко, Дм. Гордієнко, Л. Первомайський, Ол. Донченко, Ів. Момот та інші; у Київі — Б. Коваленко, А. Ключчя, Л. Смілянський, М. Шеремет. І в цій організації було багато боротьби, а значить, дійсного життя. Так напр. Первомайський був зорганізував бльок „Наступ“, який швидко дбайливе ЦК розігнало. Момот був свого часу навіть відважився виступити проти керівництва ЦК Комсомолу, бо, мовляв, ЦК безсилий, некваліфікований (?) кермувати літорганізацією і саме „керівництво“ зводиться до меценацтва... Були часи майже ліберальні...

П. Котович.

(Продовження буде.)

Гітлер хоче ліквідувати безробіття.

БЕРЛІН, 21. 3. ПАТ. В Німеччині почалася величезною маніфестацією кампанія проти безробіття, що має на меті опанувати економічну крізу та надати кампанії проти безробіття одноцільного характеру. Осередком маніфестації була промова Гітлера в Обергашінґу, на час якої перервано всюди працю та яку передавано на цілий край по радіо, зокрема великими меґафонами у школах, фабриках і на площах міст. Мін. Ґебельс, що говорив перед Гітлером, зазначив, що Німеччина стоїть на чолі народів, що змагаються з безробіттям, її методи та засоби наслідують інші народи й Німеччина може бути з цього горда. 1934 рік буде присвячений виключно відбудові нім. національного господарства. Націонал-соціялісти робили похибки, але не дармували, визнаючи засаду „робити, потім фільософувати“, а в 1933 р. тільки завдяки урядові Гітлера зменшено на 2,700.000 кількість безробітних.

Канцлер Гітлер почав свою промову від того, що ніякий уряд не мав такої спадщини, як націонал-соціялісти: Нім. нарід ішов у пропасть, мав 6 міл. безробітних, а проте зміна не викликала ніякого хаосу. Уряд вирішив вдержати стабілізацію нім. марки, є проти всяких інфляційних спроб, покриватиме всі видатки в межах звичайного буджету та буде ліквідувати всі спроби промисловців підбити ціну кому. Уряд не робитиме дарунків торговлі й промислові шляхом субвенцій, зате підтримуватиме завжди продуктивність нац. господарства. Несолідні купці і промисловці мусять згинути, бо уряд вирішив зліквідувати питання безробіття без огляду на них. В цьому мусить йому допомогти увесь німецький нарід. Під кінець промови заявив Гітлер, що уряд виасиґнує 1 міліярд марок на продуктивну працю, 650 міліонів на будову автостради й інші технічні роботи, 300 міл. на викуп податкових цертифікатів, які видав уряд Папена на 150 міл. м., на віна для 300 тис. нових подруж.

Дайте Німеччині кольонії.

Цікавий голос льорда Ротерміра.

ЛЬОНДОН, 21. 3. ПАТ. Льорд Ротермір виступив на шпальтах „Дейлі Мейль“ з підтримкою німецьких кольоніяльних домагань. Ротермір пропонує, щоби Вел. Британія звернула Союзові Народів мандатні уповажнення над б. німецькими кольоніями в Африці Танганікою, Камеруном та британським простором Того та щоби ці країни признати Німеччині. Льорд Ротермір взиває англійську прилюдну думку розважити без ворожого наставлення цей проект, бо якщо Німеччина матиме повирішувані європейські проблеми, тоді на його думку не робитиме клопотів самій Европі. Для цього варта посвятити 420.000 кв. миль з кольоніяльних просторів Англії, що мають 2 міліони кв. миль.

Довкола „Челюскіна“.

МОСКВА, 21. 3. ПАТ. Летуни Водопянов, Доронін і Галишев вистартували сьогодні з Хабаровська в напрямі Анадиру і з траси 4.500 км. перелетіли вже щасливо 2.000 км. Пять літаків з пароплавів „Смоленськ“ і „Сталінград“ вивантажили на розі Зеллев; ними полетять летуни Каманін, Пірвенштайн, Мольков, Фаріх і Демиров. Криголом „Красін“ виїхав у найближчі дні з Ленінграду й Панамським Каналом, довкола Півн. Америки задумує добитись до розбитків за 47 днів. „Правда“ оголосила довгий лист учасника експедиції, проф. Шмідта, що описує точно катастрофу. Проф. Шмідт заявив, що проблему плавби по Ледовому Океані розвязано позитивно: вона можлива тільки могутніми криголомами.

По широкому світі.

— Найстарший берлінський щоденник „Фосіше Цтґ.“ перестане виходити наслідком фінансової крізи.

— Литовський ґубернатор клайпедської округи зажадав від президента директорії Шрайбера уступлення з цілим директоріятом.

— Суд у Ґдині засудив 15 тоПнників з корабля Польонія на грошеву кару по 100 зол. за страйк в румунському порті Констанца.

— Англійський посол Чільстон і заст. наркома закордонних справ Крестінський обмінялися ратифікаційними грамотами англійсько-совітського торговельного договору, який підписано в Льондоні 16. лютого ц. р.

— Американським залізницям, що як знаємо, є приватним підприємством, погрожує страйк, в якому взяло би участь півтора міліона робітників і службовців. Був би це найбільший залізничий страйк світу.

тісько. З голих синявих стін і від рівної жовтої долівки віяло якимсь мертвецьким холодом: так і чути було, що давно вони не нагрівалися теплом людського віддиху.

Дивна хата, дивні господарі, що їх ще досі нема, хоч ніч і ймається темна, а вже найдивніше, що ніхто тут не зайшов на кватиру, хоч у селі повно війська. Ясно, всі оминали цю хату, як проказу, один одного попереджав, остерігав. Тепер я зачинав розуміти, що під чепурною стріхою цієї тихої хати причаїлася на мене якась таємнича загадка.

Чи часом не вічні духи? — майнуло мені через думку, що то інколи навідуються на наш грішний світ, калатають і стукають по стінах і чесним християнам спати не дають. Я розсміявся в душі, пригадав собі одного священика в наших Карпатах, в якого домі отак стукало і страшило кілька місяців. Двічі посвячували хату й нічого не помагало, приходили жандарми наслухувати ночами і теж нічого, аж приїхала з міста комісія і зловила нечисту силу — молоду донечку пароха, бліде, хирляве дівчатисько, що мало до діла з нервами й несвідомо страшило своїх рідних.

Осьтак я розважував себе, скидаючи на тапчан свої річи, наплечник і рушницю. Відтак розпростер плащ на дошках, а що вже добре стемніло, виймив кусочок свічки, засвітив і ляг відпочити.

Аж відрадніше стало. Лише ця дивна тишина в чужій, незнаній хаті спокою не давала. Цікаво, що тепер робить моя тимчасова хазяйка в господарській напроти? Виходжу до сіней, двері навстіж повідчинювані, як перед тим, в господарській темно. Гукаю — ніхто не відзивається, черкаю сірником — нема нікого! Вже й маломовна старушка звіялась невідомо коли й куди, і слід по ній застиг. Ще одна загадка більше, ось тобі відпочинок!

Опертий об одвірок на порозі хати дожидаю господарів, може надійдуть. Довкола затихав вечірній гомін села, скрізь лягла глибока, тиха ніч, навіть невидні хмарини росили стиха, ледви чутно. Ніхто не приходить.

Тепер уже знаю більше, знаю, що даремно дожидати господарів! Вони вже не прийдуть! Утікли від своєї власної хати, залишаючи її на поталу долі й незнаних сторонніх людей. Цієї ночі тут я необмеженим господарем, а поруч мене ще хіба це незнане таємниче страхіття, що прогнало звідсіля правовитого хазяїна і затаїлося тепер на мене.

Страхіття? Смішні речі! Слабі нерви, хороблива уява, пусті забобони — ось і все. Я не вірив у надприродні явища, не боявся ніяких опирів і змалку любив заглянути правді просто у вічі. Ще в хлопячому віці, в приступі дітвацької чванькуватости, пішов я об заклад з ровесниками, що опівночі відвідаю цвинтар і зайду до означеної гробниці. І виграв той заклад, мабуть більше з упертости, як із справжньої відваги. А тут і дах над головою і хата серед села, звідкіля ця трівога?

Я вернув до світлиці, загорнувся на тапчані в поли плаща, погасив світло і незабаром фізична втома перемогла неспокійні думки. Я заснув, з рукою на вірному крісі.

Але не довго спав. Із першої дрімки вирвав мене якийсь голосний лоскіт. Приснилося? Не знаю, але мій сон уже пропав. Із заплющеними очима лежу і слухаю. По хвилині залопотіло щось біля печі, наче дрібна звірина на бігу, певно щур. Незабаром затюпало знову, але вже біля порога й мисника. От, ледащо, по ночах гуляє та ще й людей страшить!

Притихло. Але раптом серед нічної тишини в куті напроти почувся грімкий лоскіт. Я схопився на тапчані, одною рукою придержуючи на раменах плащ, у другій стискаю кріс.

І знову хвилина гробової тишини, і знову щось нове й несамовите. В горі над полицями мигнуло зеленкавим світлом і в той-же мент різкий металевий брязкіт роздер тишину світлиці. Страшно! Щось несамовите діється в хаті, несамовите й незрозуміле! Чую та бачу і не розумію нічого! У висках заклекотіло, як у млині, серце валить молотами під саму гортанку.

І знову різкий металевий брязкіт, уже біля вікна, і ще раз по середині світлиці. Геть! Геть звідсіля! Щось незнане й невидне, якесь жахливе страхіття, закутане в непроглядну темряву ночі, їде просто на мене, щораз ближче і ближче, щораз грізніше! Геть! Геть звідсіля! Хочу рушитися — ноги й руки наче закамяніли, хочу крикнути — заціпіло горло. Геть!

Останім надлюдським зусиллям я рванувся з постелі і стрілою вискочив на двір.

— — — — — — — — —

Решту ночі я перебув на якомусь подвірю, рятуючи себе між околотами перед потопом, бо дрібний дощ перемінився був у зливу. Рано обсох при вогні і привів себе до порядку, а вечором усі ми вийшли із цього села.

Про таємницю несамовитої хати я в нікого не допитував. Довелосяб дещо й самому сказати, а чейже соромно якось старому воякові, що стільки разів заглядав смерти просто у вічі, признаватися, що втікав перед незнаним і невидним ворогом та ще й із крісом у руках. І пізніше я не згадував про це нікому. Роблю це щойно тепер і знаю, що неодин із вас, дорогі читачі, по своєму буде пояснювати собі мою дивну пригоду.

Але я скажу своє. Чи одно довелося мені пережити й бачити підчас війни, а проте й загальні більші страхіття давно вже побліди й затерлися в моїй памяті, крім тої несамовитої події, що неначеб склалася щойно вчора.

Ні, тієї ночі не забуду вже ніколи! І ще й нині, коли нагадую собі той дивний металевий брязкіт, що в непрогляднім темряві наближався тоді до мене — смертельний піт виступає мені на чоло, в серці холоне кров і я тремчу як дрібний листок осики.

Новинки

— ЧЕРЕВИКИ жіночі, мужеські і дитячі купуйте в одинокім українськім Магазині Взуття „КОМЕТА“ Львів — Ринок 21. Сповніть гасло „Свій до Свого.“ 68/53 12-?

— Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46. 1-?

— Церковні брокати, борти, френдзлі, наплечні хрести, панаму до вишивання фелонів і фан, дзвони, всі готові церковні річи, плащениці, книги, світло, кадило, печатки для Парох. Урядів, хінсько-сріб. і альпаксове столове накриття, ліжка, прапори і відзнаки, поручає Дім тор.-пром. „ДОСТАВА“ у Львові, Домініканська 11/I. і Руська 20, в Перемишлі, Костюшка 5 і в Тернополі, Руська 14. 1106 25-?

— Роздача нагород за краєві лещетарські змагання в плоскому бігу і краєві зїздові у Славську відбудеться в неділю 25. березня ц. р. в год. 18-тій у салях „Молодої Громади“, вул. Костюшка ч. 1, I. п. Рівночасно відбудеться вбивання цвяшків в емблем з нагоди посвячення домівки К. Л. К. у Славську. Гостям раді.

— Замісць вінка на домовину бл. п. д-ра Евгена Олексія мисливське т-во „Венатор“ у Львові, якого Покійний був членом, зложило 10 зол. на фонд вдовиць і сиріт по лікарях.

— Нова мистецька виставка. В салі польського Т-ва прихильників мистецтва у Львові (вул. Дзєдушицьких ч. 1) відкрито нову виставку, в якій бере участь 95 мистців. Виставка отворена від 9 до 19 год.

— Україніка. „Дзєннік Поранни“, новий польський щоденник у Львові, помістив у свому 1. числі з 19. ц. м. статтю п. н. „Тарас Шевченко“, в якій обговорено найновіші праці про Шевченка, поміщені в „Бюлетені Польсько-Українськім“ (ч. 10), у літературнім чвертьрічнику „Ми“ (книга II) та в 6. числі двотижневика „Назустріч“.

— Концерт української пісні у Варшаві. Крім українського симфонічного концерту і свята в честь Шевченка нещодавно відбувся у Варшаві концерт української пісні. Програму вечора, в яку входили композиції Леонтовича, Кошиця, Лисенка, Котка, виконав Народній Хор ім. Лисенка під проводом п. Сологуба. Програма, як вичитуємо з рецензій варшавської преси, була з музичного боку викочана дуже субтельно. Публиці концерт припав до вподоби, яка домагалася настирливо наддатків. У томуж концерті взяв участь наш відомий співак тенор д-р Василь Тисяк. Він відспівав низку сольових пісень Лисенка, Січинського, Людкевича і Матюка. У варшавській пресі появилися дуже прихильні рецензії про голос і школу п. В Тисяка. „Газета Варшавска“ з 21. II. м. ін. пише: „...Співак, який має значний теноровий голос (гарної, свіжої барви), сам музикальний, зміє свобідно володіти динамічними ефектами..“

— Львівська хроніка. В мешканні трамваяра Андруховича вибух прімус і на обоїх Андруховичах загорілася одежа. Поки прибігли сусіди, вони попарилися так, що їх відвезли до лічниці. — До крамниці Ф. Фальбера вломилися злодії і вкрали радіоапарат, вартости 2000 зол. — При вул. Задвірянській прилапала сторожиха, що пішла вішати білля, на стриху одної камениці відомого злодія Кутого і передала його поліціям. — Петра Семкова з Соснова пов. Бібрка обіграли якісь дурисвіти на пл. Сольській з 10 дол. і 2 зол. — З мешкання д-ра Лібіга вкрали злодії на 1500 зол. одежі.

— За крадіж у суді. Самбірський окружний суд на виїздовій сесії в Дрогобичі видав після довшої розправи присуд на Леона Кролівниця його, за те, що як начальник судової каси привласнив собі 53.000 зол. і 62 долярівки. Його засуджено на 4 роки вязниці, втрату громадянських прав і гривну 1000 зол.

— Фальшівники монет перед судом. В Станиславові відбулася перед судом присяглих розправа проти фальшівників і кольпортерів золотових монет. Скінчилася засудженням Ст. Каменського на 5 літ і Брон. Мариняка на 3 роки вязниці з відобранням громадянських прав на 5 літ. Третього обвинуваченого Вірстюка виправдано.

— З Польщі. У домівці опіки над безробітною молодю отроїли себе світильним газом безробітні В. Пешковський і Ф. Готліб. Причина: брак праці. — Фірму „Мармури келецке“, вартости 1 міл. зол., продали на ліцитації за 60.000 зол. — В Сосновці пробував отроїтись оцтовою есенцією 11-літній Вл. Перон з розпуки, що згубив 2 золоті. — У фабриці жарівок „Геліос“ в Катовицях викрили великі зловживання, на яких держ. скарб втратив близько пів міл. зол. — У білгоській вязниці вибухла така бійка вязнів, що її мусіли ліквідувати слізним газом. — Варшавський суд присудив на 6 літ тюрми 60-літнього столяря Ружицького, що вже 10 літ жив з двома своїми дочками в любовних зносинах.

— Зірка Штекера гасне. У Варшаві відбуваються змагання у важкій атлетиці за мистецтво Польщі на 1934 р. У змаганнях бере участь відомий польський ас Штекер, що вже нераз виказував свою брутальність на змаговій арені і був навіть за це караний, а проте мав за собою рідну публику. Тепер і ця рідна публика нехтує неотесою й некультурним змагуном: Як пише польська преса, кожний його виступ на арені кінчиться тим, що в нього кидають паяшками й бараболями, свищуть, плюють і т. д. Цікаво теж, що хоч як Штекер бе і лупить змагунів, його раз-по-раз перемагають.

— 1240 км. за справедливість. До Варшави прибула на днях старушка Марія Теслинська з Худиївець борщівського пов., щоби, як каже, пошукати собі справедливости: Ще до війни продала вона свій грунт за 47 тис. зол. і дістала 12 тис. завдатку, а решти той, що купив, не хоче досі заплатити. Бабуся вийшла з села по Різдві і харчуючись по дорозі в добрих людей, прийшла до Варшави, зробивши пішки 1240 км., в понеділок 19. ц. м.

— Марнотратна господарка. Перед окружним судом у Варшаві розпочався великий процес проти б. посла людової партії Тад. Лужанського та його спільника Пйотровського, які допустилися зловживань на суму 150.000 зол. в бюрі рільничих знарядів, де перший з них був директором. Справа була свого часу голосна. Лужанський перебуває від довшого часу у слідчій вязниці.

— Ріжні вістки. В паризькій газівні викрили зловживань на 50 міл. фр. — Відома англійська багатійка Юсти, що фінансувала мин. року лет понад Гімаляї, піднялася сфінансувати плян лету довкола землі без осіду. Летуни, полк. Етертон і Блейхер зголосилися відбути цей лет. — Поля Негрі виходить черговий раз заміж, на цей раз за голову трусту хліборобських машин Мек Корміка, що м. і. був уже двічі жонатий і має тепер 62 роки. — Процес проти трійки терористів, що хотіли висадити собор св. Петра в Римі й підготовляли замах на Мусолінія, скінчився: двох підсудних засудили на 30 літ, третього на 17 літ вязниці. — В каменоломах у Приштіні (Югосл.) обвалилася скеля і вбила 54 та ранила 6 робітників.

— Схоплення при допомозі гіпнози. Будапешт має сензацію: Столяр з цього міста Пап пізнався недавно зі шведською журналісткою Гельсберг, яка викрила в ньому великі гіпнотичні здібності й намовляла його виїхати до Швеції, де може зробити гроші. Пап не хотів, бо мав жінку і двоє дітей, але нечайно пропав з міста і щойно тепер дістала його дружина від нього з Гетебурга у Швеції лист, в якому він пише, що журналістка його загіпнотизувала і приневолила виїхати з нею.

— За замах на базиліку св. Петра. Спеціяльний державний трибунал у Римі судив чотирьох терористів за замах на базиліку св. Петра та плянований замах на життя Мусолінія. Два головні обвинувачені Бучіліоні і Р. Чанка дістали по 30 літ, третій К. Чанка 17 літ вязниці, а четвертого увільнено.

— 60 робітників засипала скала. З Білгороду повідомляють, що в місцевости Приштіна склалася жахлива катастрофа. Наслідком вибуху динамітового набою осунулася велика скала, засипаючи 60 робітників, з яких тільки 6 врятувалося. Всі інші згинули під купою каміння. Відратованих робітників тяжко потовкло.

—o—

З кіна.

КІНО КАСІНО: „ТОТО-ШИБЕНИК“. „ПОВОРОТ ДО ПРИРОДИ“.

Цей додаток до головної фільми „Поворот до природи“ став головною атракцією програми. Читайте вчорашні „Відгуки дня“ Галактіона Чіпки. Управа написала на афішах, що фільму заборонила паризька цензура. Сказала тільки половину правди. Бо заборонила її у первісному вигляді, не такому, який показують у нас. Ще одна важна подробиця: Франція має виїмково суворі приписи про купелі без костюмів. У чотирьох стінах своєї хати, навіть готелю, можна тобі робити, що завгодно, але на прилюдному місці мусиш зберігати сальонові форми, хоч би це було на селі, над рікою. Франція має па багато чужинців, з якими мусить рахуватись і коли на щось дозволяє, не робить уже ніяких дрібних обмежень.

Фільма з життя нудистів дає огляд цього руху в Америці, Франції та Німеччині; знимки зовсім пристійні, навіть шкільна молодь могла б їх оглядати для прикладу, як треба користати з повітря і сонця. Знимки зроблені так, що нудисти виглядають, наче на образах дозволених цензурою.

У фільмі „Тото-шибеник“ головну ролю грає Альберт Прежан, відомий із давньої у нас його креації „Під дахами Парижа“. І ця фільма теж нагадує своїм сюжетом ту першу, що зєднала йому славу. Герої — напів чесні злодії і напів чесні бідні дівчата. Кілька веселих, удатних епізодів, трохи сентименту і мало нудних вставок.

м. р.

КІНО КОПЕРНИК: „Я НЕ Є ЯНГОЛОМ!“

Вперше задебютувала у Львові невідома тут досі Мі Вест. Це наймодерніша в Америці „зірка“. Вона є головною акторкою й авторкою сценаріїв, здебільша й режисеркою. Дотепні діяльоги й сюжети вигадала вона сама. Акція жива, з гумором, подекуди наївна, як сцена у суді, а момент, коли „атракція“ цирку, золотоволоса Тайра, вкладає голову у роззявлену пащеку льва, призначений для тих, що хотять трохи і тремтіти у кіні. Мі Вест висока, доволі груба, з прижмуреними очима й горляним голосом, зуміла зєднати собі американську публику й стала також модною як Ґрета Ґарбо й Марлена Дітріх. Цікаво знати, чи „прийметься“ вона в Европі...

є. г.

Дописи.

САМБІР.

Ревія „Свій до свого по своє“. З огляду на те, що на відчити й аджети являється завжди тільки обмежене число свідоміших одиниць, улаштувала філія „Союзу Українок“ у Самборі в ціли пропагування нашого промислу і торговлі дня 11. ц. м. веселу ревію п. н. „Свій до свого по своє“. На ревії явилася така скількість людей, що доволі обширна, як на нинішні відносини саля „Української Бесіди“ була буквально вщерть набита, а вдруге стільки людей відійшло домів, бо в салі вже місця для них ніяк не можна було найти. Пропаганда і реклама краєвого промислу й торговлі йшла в точках: „Мікі-Маве“, „Солодощі Фортуни“. Елегант, Всячина,, В Стамбулі. Альое і Нар. Мистецтво, а місцевого в трьох точках: Отак, Куди йти і Жертва патріотизму. Матеріял до запамятання був поданий в якнайбільше відповідній, погідній, а через те нетомливій формі живого слова, що падало зі сцени, закріплене в памяти ще зоровими враженнями гарно прибраної рекламовими написами й рисунками сцени і високо-естетичним рівнем виведених точок. Між глядачів розкинено масу рекламових летючок, викорисовуючи рекламові пробки наших фірм, що їх вони прислали на ревію. „Союз Українок“ додав ще до білетів вступу даром жереби (льоси), на які учасники „виграли“ ці рекламові пробки, які пані видавали другого дня, усвідомлюючи кожного відборця в площині нашого промислу й торговлі і в його обовязках супроти них.

Учасник.

КАЛУШ.

Шевченківське свято в Калуші. Заходом усіх культурно-освітніх товариств відсвятковано 11. березня ц. р. в Калуші 120-ліття уродин поета Шевченківським святом. Гарну, палку і продуману промову виголосив запрошений делегат Гол. Т-ва „Просвіта“ п. М. Дужий. Хорові точки свята виповнили продукції мішаного, жіночого і мужеського хору „Калуського Бояна“, при чому цікаве й оригінальне було те, що кожну точку виводив інший диригент. У склад хорових точок увійшов „Заповіт“ (міш. хор — диригент м-р Аронець), „Сон“ (жіночий хор — проф. Решетиловичева), „Катерина“ (міш. хор — д-р Воробець), „Іван Гус“ та „Ой діброво“ (муж. хор — д-р Дозорський). Приємною новістю був жіночий хор, який уперше виступив прилюдно з точкою „Сон“ Левицького, річ тяжкою, але гарною. Одначе назагал слід ствердити що хори „Кал. Бояна“, які знаємо з попередніх удатних виступів, терплять на недостачі постійного диригента, якого тепер нема, що навіть подекуди далося відчути в останньому виступі. З окремими сольоспівами виступили п. К. Сенина — тенор і п. Петик — баритон. Перший, відомий з попередніх своїх виступів, не завів і цим разом надій, дебют другого випав зовсім вдоволяюче, при чому виявив добрий голосовий матеріял, який при дрібній праці дасть ще кращі вислїди. Декламація з Шевченка „Осії главі XVIII“, виголошена дир. Рубчаком з питомою йому вервою, зробила на всіх помітне враження. Другу декламацію (А. Курдидика „У 120. роковини уродин Шевченка“) виголосила п. Маціприсівна. Гості заповнили численно велику салю „Нар. Дому“.

Зміна старости. В останньому часі перенесли на рівнорядне становище до Сокаля тут. старосту В. Костюковського, який перебув на цьому місці від 1929 р. Його місце має заняти староста Вольський з Білостоку. Рівночасно кружляють досі непідтверджені вістки про ліквідацію тут. староства і скарбового уряду. Цим робом Калуш готов опинитися в ряді інших окастрованих містечок.

РОГАТИНЩИНА.

Рогатинщина і свято Крут. Заходом Українського Студентського Т-ва „Чорногора“ в Рогатині відсвятковано память 16-их роковин по полеглих героях в бою під Крутами. Свято започатковано ще дня 22. I. ц. р. рефератом на тему: „Проголошення самостійности і соборности України“ і рефератом 24. I. ц. р. „Бій під Крутами“, які виголошено на кількох сходинах чле-

...вів „Чорногори“. Дня 28. І. (в неділю) члени „Чорногори“ виголосили 26 святочних рефератів п. н. „Бій під Крутами“ в повіті в отсих місцевостях: Рогатин (чит. „Просвіти“), Рогатин (Т-во „Зоря“), Бабинці, Пукїв, Чесники, Путятинці, Кунячі, Обельниця, Лучинці, Руда, Насташин, Чагрів, Черче, Потік, Вербилівці, Залипе, Псари, Легова, Уїзд, Конюшки Фирлеїв, Стратин, Кліщівна, Підгородде, Дібринів (для старших) і 29. І. в Дібринові для молоді. Слід зазначити, що всі села радо приняли молодих референтів, розуміючи вагу нашого національного свята, і своєю великою присутністю доказали, що гідно оцінюють память молодих героїв, які поклали своє розцвітаюче життя на жертівник нашого відродження. Тільки в двох селах, Данильчу і Жовчові, до яких теж приїхали референти, чомусь місцевим громадянам не хотілося приняти таких рефератів. Завершенням свята був святочний концерт дня 4. ІІІ. в Рогатині, про що в „Ділі“ вже був окремий допис. С.

Концерт у честь Наталії Кобринської. Комітет жінок у Рогатині гідно вшанував 18. ІІІ. ц. р. з нагоди 50-ліття оснування першого жіночого т-ва в Станиславові память піонірки жіночого руху Наталії Кобринської. Концерт, що був добре підготований і мав богату програму, відбувся в салі Укрбанку. Сцену прибрано гарно килимами й вишивками та уміщено портрет Кобринської. Перша частина програми почалася вступним словом пос. М. Рудницької. Потім жін. хор з Рогатина під проводом п. Кривоуса відспівав: „Сон“, „Ой гаю мій гаю“, „Гей там понад горою“ та „Гей до діла враз“; всі пісні випали добре. Як на інших концертах, так і на цім на перше місце вибився жін. хор з Пукова під умілим проводом о. Соловія, що відспівав у першій частині „Ой Дніпре“ та „Баркаролю“, а в другій пісні: „Ходив, походив“, „Ой у садочку паноньки ходять“, „Земні огірочки“ та „А вже весна красна“. За мистецьке виконання пісень здобув той хор знову грімкі оплески. Друга частина почалася довгим рефератом п. Ратичевої, що в душній салі став декого вже томити, але виступ хору з Пукова вніс на салю сживлення. Фортепянове сольо відіграла п. Таращукова. Дуже гарно випала декламація п. Щербанюківної. Жін. хор з Бабинець під проводом п. Балясівної відспівав вязанку народніх пісень. На закінчення получені хори під проводом о. Соловія під акомпаніямент фортепяну відспівали гимн „Союзу Українок“. Гимном „Ще не вмерла Україна“ закінчено це гарне жіноче свято. О.

Концерт у честь Шевченка в Пукові. Заходом Кружка „Рідної Школи“ відбувся 11. ІІІ. ц. р. в Пукові в салі „Просвіти“ концерт в честь Шевченка. На програму склалися: промова студ. Дарміця, хорові точки, що їх виконали мішаний хор та жіночий хор „Союзу Українок“ під умілим проводом о. Соловія, реферат п. Мельника та декламації маленьких дітей. Все те випало дуже гарно. Концерт закінчено відспіванням нац. гимну. О.

СПОРТ.

УЖГОРОД. С. К. „РУСЬ“ — УТК 2:1 (0:1)

Товариські змагання, розіграні в мин. неділю, вирішила дружина „Руси“ у свою користь.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ

ПРАГА. Теплїцер — Спарта 1:1; Славія — Нахо... 6:1; Жіденіце — Богеміенс 2:2; Кладно — Чехія Кар... ліп 2:1; Вікторія (Пільзно) — Вікторія Жіжков 1:1. — У мистецтві веде Славія (25 пунктів) перед Спартою (20 п.), Кладно (20 п.), Теплїцер (15 п.)

ВІДЕНЬ. Австрія — Адміра 5:2; Гакоаг — Ферстас 1:1; В. А. Ц. — Вієнна 2:0. — В табелі веде Адміра (24 п.) перед Рапідом (23 п.) й Австрією (19 п.).

БУДАПЕШТ. Бочкай — Немзеті 1:1; Ференцварош — 3. Округа 4:0; Гунгарія — Аттіля 2:0; Офенс... Шегед 3:1; Сомогі—Кіспесті 2:0; Уйпешті — Фебус 3:1.

СОФІЯ. Змагання Югославія — Болгарія виграли гості 2:1 (2:0).

БІЛГОРОД. Югославія — Болгарія Б. 2:1 (0:0).

ЛЬОНДОН. Півфінал за чашу приніс знову велику несподіванку, бо Манчестер Сіти розгромив Астон Віллю 6:1 і входить до фіналу. Другим фіналістом є Портсмут, який переміг Лестер Сіти 4:1. З обох фіналістів ще ніодин не добув дотепер чаші. Манчестер Сіті був уже двічі у фіналі: в рр. 1926 і 1933, а Портсмут раз, а саме в 1929 році. Фаворитом цього року є Манчестер, але хто добуде чашу, покажеться 28. квітня у Льондоні.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Зшиток ч. 2 Видання Івана Тиктора. Львів 1934.

ЗВІТ УПРАВИ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ЗА 1933 РІК. Львів 1934. Накладом Національного Музею. Стор. 8. Написав директор Національного Музею І. Свєнціцький.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 22. III. год. 8·15 Польський концерт.

Пятниця, 23. III. год. 7·30 веч. „Гостинниця під Білим Конем“. Абонамент Або неважний.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 22. III. год. 7·30 веч. „Товаріш“.

Пятниця, 23. III. год. 7·30 веч. „Кандіда“. Абон. 15.

Кіна.

АПОЛЬО: „Янголи пекла“.

АТЛЯНТИК: „Кохання в пущі“.

ВАНДА: „Сірий дім“.

КАСІНО: „Тото шибеник“, „Поворот до природи“ (фільма з життя нудистів).

КОЛІСЕЙ: „Облава“, ревія „Коли світло згасне“.

КОПЕРНИК: „Я не янгол“ (Ме Вест).

МАРУСЕНЬКА: „Серце волоцюги“ та ревія: „Дамо, що маємо!“

МІРАЖ: „В погоні за щастям“.

МУЗА: „Прощання з гріхом“.

ПАЛЯС: „Пісенькар Варшави“.

ПАН: „Буря на світанку“ та ревія.

ПАСАЖ: „Дім примар“ і амер. комед.

ХИМЕРА: „Любощі балетниці“.

РАЙ: „Кохання в авті“ (Джо Мая).

СВІТ: „Пісня ночі“ (Іван Кепура).

СТИЛЕВЕ: „Навчи мене кохати“ (Рам. Новаро), ревія: „Весна пробуджується“.

УТІХА: „Чоловіки та жінки“ та ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 22. березня 1934.

Відень (506,8) 17·10 Ресіталь на віолі, 17·35 Фортепян, **Братислава** (298,8) 11·05 Концерт, **Брно** (325,4) 17·50 Спів, **Прага** (470,2) 20·05 Симф. концерт, 22·40 Фестіваль Сметани, **Париж** (1796) 21·00 Камер. музика, **Білгород** (437,3) 21·15 Хор, **Берлін** (356,7) 17·00 Музика на яві (відч. з муз. ілюстрацією), 17·15 Дуети, пісні, 19·00 Держ. авдиція (спів, музика), **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Моцарт, Бетовен, Брамс, 17·50 Сучасна музика, **Ляйпціг** (382,2) 14·25 Програма для дітей, 14·45 Солісти, **Мінхен** (405,4) 16·00 Оп. і популярна музика, 17·50 Циг. пісні, 20·30 Веселий вечір, **Букарешт** (212,6) 19·30 Опера, **Будапешт** (550,5) 13·30 Військ. музика, 21·35 Спів, **Міляно** (368,6) 13·10 Легка музика, 20·50 „Нюрнберські співаки“ оп. Вагнера, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт.

Пятниця, 23. березня 1934.

Відень (506,8) 17·10 Солісти, 21·45 Австр. музика, **Прага** (470,2) 17·05 Квартет, 19·20 Військова орхестра, **Париж** (1796) 21·45 „Лукія з Ламермору“ оп. Доніцетія, **Білгород** (437,3) 16·00 Пісоньки, 19·20 Популярні мельодії, 20·00 Спів, **Рига** (514,6) 19·15 „Країна осміху“ оп. Легара, **Берлін** (356,7) 13·00 Легка й оп. музика, 17·30 Складана програма, 20·30 Симф. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Австр. оп. музика, марші, пісоньки, 20·15 Оп. вечір, **Мінхен** (405,4) 20·30 Симф. концерт, **Мілякер** (622,6) 16·00 Концерт (музика, спів), 20·10 „Чорне доміно“ оп. Обера, **Осльо** (1186) 20·00 „Пташник із Тиролю“ оп. Целера, **Будапешт** (550,5) 12·05, 17·30 Циг. музика, 19·30 Опера, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 21·00 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 22. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05 Нар. музика з ґр. плит, 12·35 Концерт (музика, спів), 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Легка музика (трубна орхестра з ґр. плит), 16·55 Солісти (спів, музика), 18·00 В-дч. „Доляр і фунт“, 18·20 Авд. „Лиця та маски“, 19·03 „Спортовий фейлетон“, 19·15 Всячина, 19·25 Відчит, 19·40 Сніговий комунікат, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. фейлетон, 20·15 Концерт (музика, спів). Почт. техн. скринька, 22·00 Всячина, 22·15, 23·05 Танкова музика.

Пятниця, 23. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·03, 12·34 Концерт орхестри мандолиністів, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Пісні в супроводі фортепяну, 16·00 Джез на два фортепяни, 16·20 Концерт ревелерсів, 16·40 Серед книжок, 16·55 Легка музика з грам. плит. 17·10 Камеральний концерт (скрипка, фортепян), 17·50 Наука стенографії, 18·00 Реалізація нових програм у І. гімн. клясі, 18·20 Загадка грамофонова, 19·05 Всячина, грам. плити, 19·25 Фейлетон, 19·40 Спортові вістки, 19·43 Сніговий комунікат, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, фейл. „В поетів квадриги“, 22·40, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5.28 зол.

Золото: Доляри 8·99—9·03, Франки фр. 35·30—35·80, Дукати 83·70—84·00, Корони 37·50—37·80, Рублі 46·30—47·00.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·75, Рублі 1·25.

На сьогоднішній варшавській біржі потовано такі курси: Льондон 27·12, Париж 34·96, Берлін 209·80, Ціріх 171·49, Амстердам 357·50, Міляно 45·57, Нюйорк кабель 5·31, Нюйорк чеки 5·31 і пів, Бельгія 24·60, Австрія 98.

ЗБІЖЕ.

Ціни пар. Підволочиська л. ваґ. Львів.

	від	до	від	до
Пшениця двірська	18·50	18·75		
Пшениця збірна	17·—	17·75		
Ячмінь на мливо	11·25	11·50	12·50	12·75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам для 21. ІІІ. масло 3·10, молоко —·18, сметана —·80, яйця 2·60—2·70.

Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця удержана.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу за 1 кг.:

Рід:	Добірні:	І-а	ІІ-а
Кури молоді на печення	1·75	1·50	1·00
Кури на росіл	1·75	1·50	1·00
Качки	1.65	1.40	1.00
Гуси	1.50	1.30	1.00
Індики	1.85	1.65	1.00
Пантарки за одну штуку		2.50	

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.